

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนต่อการบริหารโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ตามหลักธรรมาภิบาล ๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนต่อการบริหารโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราตามหลักธรรมาภิบาล ๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารในการบริหารโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน และได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๕.๑. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา สรุปผลได้ ดังนี้

๕.๑.๑. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๘๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๗๘.๘ เพศหญิง จำนวน ๒๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๒ คน มีโดยส่วนมาก มีอายุตั้งแต่ ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕ มีตำแหน่งฝ่ายวิชาการ จำนวน ๖๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๔.๙ ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๒๐ปี ขึ้นไปจำนวน ๓๘ คน คิด เป็นร้อยละ ๓๓.๖ และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๘

๕.๑.๒. บุคลากรมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังมีรายละเอียด แต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๑) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านโครงสร้าง พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ปัจจัยด้านโครงสร้างโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔.๖๕ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร มีการส่งเสริม/สนับสนุน/พัฒนาให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอสู่การเป็นครูมืออาชีพ

ปัจจัยด้านแผนพัฒนาการบริหาร พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราปัจจัยด้านโครงสร้างโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔.๗๐ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร มีการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาดี

ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพโรงเรียน พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ปัจจัยด้านโครงสร้างโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔.๗๗ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร มีการจัดการบริหารและนำผลมาวิเคราะห์ เพื่อหาปัญหาสาเหตุ เพื่อทำการปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

ด้านการมีส่วนร่วมทางวิชาการ พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ปัจจัยด้านโครงสร้างโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔.๗๓ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากร มีการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร โรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๒) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า บริหารงานธุรการการเงิน

งบประมาณพัสดุเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ และผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๔) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ผู้บริหารประเมินผลงานของบุคคลตามเกณฑ์ที่กำหนดและเป็นธรรม และผู้บริหารวางตนต่อบุคคลทั่วไปอย่างเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๒) เมื่อพิจารณารายละเอียด ในแต่ละข้อ พบว่า บริหารงานการจัดซื้อจัดจ้างและการงบประมาณเป็นไปตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้โรงเรียนได้ประกาศนโยบายด้านต่างๆอย่างชัดเจนและเปิดเผย และบริหารงานกิจการนักเรียนด้วยความโปร่งใสสามารถแก้ปัญหานักเรียนได้โดยเปิดเผย อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความรับผิดชอบ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๖) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า มีการบันทึกเรื่องร้องเรียนและมีการรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้นๆให้ครูและนักเรียนหรือผู้ร้องเรียนทราบอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบต่อโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๐) เมื่อพิจารณารายละเอียด ในแต่ละข้อ พบว่า บริหารงานวิชาการโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายต่างๆของโรงเรียน และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำแผนปฏิบัติงานประจำปีอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๒) เมื่อพิจารณารายละเอียด ในแต่ละข้อ พบว่า ผู้บริหารควบคุมการใช้วัสดุการศึกษาให้เกิดประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

๕.๒. อภิปรายผล

จากการศึกษา พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พืระพงษ์ พงศ์ศาสตร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต ๓ ซึ่งผลการวิจัย ใกล้เคียงกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็น ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จากการศึกษาเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้บริหาร ใช้หลักธรรมาภิบาลในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนให้ดีขึ้น ประสิทธิภาพ ทำให้การปฏิบัติงานในโรงเรียน สำเร็จตามเป้าหมาย เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม จากการศึกษา พบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียนใช้การบริหารงานธรรมาภิบาล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๑) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารทำตามความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเป็นไปตามระเบียบของทางราชการและตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและการบริหารกิจการนักเรียน เป็นไปตามระเบียบของทางหน่วยงาน โดยการปกครองนักเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีการปฏิบัติงานโรงเรียนให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเน้นความเป็นธรรมตามระเบียบของทางราชการ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเคารพกฎระเบียบและกฎหมาย การบริหารงานธุรการการเงินงบประมาณพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการและ การบริหารงานอาคารสถานที่ตามระเบียบของทางราชการ การบริหารตามหลักนิติธรรมนี้ เป็นแนวทางให้ข้าราชการไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอน จะต้องนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างความเป็นระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ทุกคนจะต้องยอมรับกฎระเบียบข้อบังคับที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน จะต้องคอยกำกับดูแลส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่างๆของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ของโรงเรียนเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านคุณธรรม จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้การบริหารงานตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๔) ผลค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล โดยยึดหลักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรมให้การสนับสนุนบุคลากรอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียน

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม โดยการรณรงค์จัดกิจกรรมส่งเสริมความมีคุณธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของหน่วยงาน นอกจากนี้ก็ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชน โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์การบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา บริหารงานอาคารสถานที่ต่างๆ ให้มีความสะอาดปลอดภัยสะอาดสวยงาม มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานสถานศึกษา อยู่ในระดับดีทุกด้าน จะเห็นได้ว่าทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้ความสำคัญในการใช้คุณธรรมในการบริหารงานในสถานศึกษานี้ อยู่ในระดับที่สูงเช่นกัน

การบริหารงานตามหลักคุณธรรม นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการบริหารองค์การและสถานศึกษา ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ยึดหลักคุณธรรมในการทำงานจะสร้างความรักความสามัคคีขึ้นในองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมนี้เป็นสำคัญ ให้ความรักความเมตตา เห็นอกเห็นใจปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีความขยันอดทน ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามและ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในองค์การ อันจะส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายพบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๖ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการประพาดิตนจะต้องปฏิบัติตัวดีจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้บริหาร ที่มีคุณธรรมซึ่งส่งผลให้เป็นที่รักนับถือยกย่องศรัทธาของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ด้านหลักความโปร่งใส จากการศึกษา พบว่า การบริหารงานของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาใช้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุดทุกด้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๓) ผลค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปเปิดเผยต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารงานบุคลากรด้วยความโปร่งใส แสดงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานของบุคลากร อย่างชัดเจนเป็นอันดับแรกของการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่ายนอกจากนั้น ตัวผู้บริหารจะต้องให้ความไว้วางใจ มอบหมายงานที่สำคัญต่างๆ ให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ร่วมกันรับผิดชอบโดยเฉพาะเรื่องงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับจากหน่วยเหนือ หรือองค์กรเอกชนและชุมชนร่วมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ในหน่วยงานได้ทราบโดยทั่วถึงกันและมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานและเป็น

ประโยชน์ต่อการบริหารให้มากที่สุด นอกจากนี้ ควรมีการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนทราบโดยทั่วถึงกัน

การบริหารตามหลักความโปร่งใส เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อย ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ไปในแนวทางเดียวกันเช่นกันการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้า ในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนทราบโดยทั่วถึงกันอย่างตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ ความโปร่งใส เป็นบันไดก้าวแรกสู่การร่วมมือ ในการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ

ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการศึกษา พบว่า การบริหารงานสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๖) ผลการค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การให้บริการต่างๆของสถานศึกษา ให้ความสำคัญรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาล มีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการบริหารงาน ทั้งด้านการบริหาร หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการประเมินผลการเรียน การนิเทศการติดตามผลการปฏิบัติงาน ด้วยความรับผิดชอบ มีการบริหารกิจการนักเรียนอาคารสถานที่มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการพัฒนาการศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรผู้ปกครองชุมชน ด้วยความรับผิดชอบ การบริหารด้วยหลักความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการบริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทั้ง ๖ งานอยู่ในระดับมากทุกข้อที่ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๐) ผลการค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ตลอดถึงชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ผู้บริหารมีภาระงานอื่น เช่น การสัมมนาดูงานและงานที่ทางหน่วยงานระดับสูงมอบหมายแบบเร่งด่วน จึงไม่สามารถดูแลในด้านนี้ได้เต็มที่ ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร มีการบริหารงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกงานซึ่งในการบริหารงานสถานศึกษานี้ผู้บริหารงานและบุคลากรต้องมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโรงเรียน ได้มีโอกาสร่วมวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม เป็นการช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง

คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียน และชุมชนซึ่งจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือมีอุปสรรคในการทำงานน้อยลงหรือ ทำให้สุขภาพขององค์กรเข้มแข็งขึ้น พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง ๖ ด้านของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะการประชุมปรึกษาหารือการร่วมคิดร่วมทำร่วมวิจารณ์และร่วมรับประโยชน์อันเกิดจากงาน ทำให้บุคลากรความพึงพอใจมีขวัญกำลังใจในการทำงานดีขึ้น

ด้านหลักความคุ้มค่า จากการศึกษา พบว่า การบริหารงานโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๓) ผลค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและ โรงเรียนมีการรณรงค์ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร นักเรียนตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน มีระดับการบริหารงานการบริหารด้วยหลักความคุ้มค่านี้ มีความสำคัญมากเช่นกันการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการใช้งบประมาณ การใช้ทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่อย่างจำกัดและคุ้มค่าของโรงเรียน ซึ่งได้รับจากงบประมาณของทางราชการและเงินสนับสนุนจะต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า อันส่งผลให้โรงเรียนจัดการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๕.๓. ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรรณรงค์ให้ผู้บริหารโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กร อย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อนักเรียน ที่ตนได้รับมอบหมาย

๒. ในด้านการบริหารควรให้ความเสมอภาคแก่ทุกฝ่าย โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติเป็นรายบุคคล

๓. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถนํานโยบายไปปฏิบัติ เป็นรูปธรรมได้

๔. ควรมีการอบรมในเรื่องคุณธรรม ในการปฏิบัติงาน อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๕. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับ ชุมชนหรือบุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

๕.๓.๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๒. บริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน
๓. ควรนำปัญหาที่ได้จากการศึกษา มาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหา ให้มีความชัดเจนมากขึ้น
๔. ควรมีการปรับลดหลักเกณฑ์และขั้นตอนให้เข้ากันของการบริหารงานให้มีความก้าวหน้าตามยุคโลกาภิวัตน์

๕.๓.๓. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรให้มีการจัดการประชุมสัมมนาในโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการอธิบายผลจากการวัดเชิงปริมาณร่วมด้วย เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักธรรมาภิบาลเหมือนหรือแตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้
๒. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน
๓. ศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับโรงเรียน หรือให้มีทัศนคติกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อจะได้เป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาการบริหารของโรงเรียน